

Opazke.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Torrente, 12. Vsak list mora biti frankiran. Rokopisi se ne vračajo.

Inserati (razne vrste naznanila in poslanice) se zaračunajo po pogodbi; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 nov.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema opravištvu, ulica Torrente 12.

EDINOST

Edinost.

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1 uri popoldne.

Cena z a vse leto s prilogo 7 for., za pol 3 for. 50 nov., za četrt leta 1 for. 75 nov. — Edinost brez priloge stane za celo leto 6 for., za pol leta 3 for., za četrt leta 1 for. 50 nov. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu, v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.

Glasiloslovenskega političnega društva za Primorsko.

•V edinosti je moč•

Slovenski državni poslanci, tirjajte nam vseučilišča!

Spisal dr. Franc Oblak.

III.

Gotovo zna tudi vlada pobijati naše terjatve, in z orožjem, ki ga mi ne moremo častiti: tem večja dolžnost za nas, da še ob času raztrgamo krinko puhlih ugovorov, katerih bi se znala poslužiti, da nas moti v prepričanji in tési, če nam odreče.

Res je, da država nema denarja, kategera bi metala skoz okno: nočem ponavljati, kar sem pred enim letom tukaj rekel, ko smo tirjali južnoslovenskega vseučilišča; dogodbe so bile tedaj novejšje, tla na Českem in na Laškem so se kadila tudi slovenske krvi, prosta prenočišča v državnih poslopih so bila še gorka nemških strelcev, prišlih veselit se v Beč od blizo in daleč: tacega gospodarstva nismo Slovenci nikoli učili vlade, nikoli tirjali od države. Ker se pa še dandanes prazni državna mošnjica v vojaški žep, smemo tirjati, da ne ostane država dalje samo varhinja osebe in premoženja, ter postane tudi dobra gojiteljica dušnih zmožnosti vsacega in vseh državljanov in da nam dovoli, česar tirjamo, — vseučilišče.

Sedanja avstrijska vlada, bolj nemška, ko vse prejšnje, ne bo čutila potrebe slovenske višje šole: gotovo, ker sita ne ve, kako se lačnemu godi. A pogled v statistične letnike naše države in druge statistične knjige kaže, zakaj se moramo te lakote otresti.

Številke, katere navedem, so le relativnega pomena zavoljo pomanjkanja knjig, iz katerih so povzete; rabiti se morejo le, da se dokažejo razmere, kar je moj namen, in to z dobro vestjo.

Na Avstrijskem pod in nad Anizo, na Solnograškem, Štajarskem, Koroškem, Kranjskem, Primorskem, Tirolskem, Českem, Moravskem in Šlezkem, v katerih najbolj rabijo štiri prej imenovana vseučilišča, prebiva 1,081.862 Slovencev pa 6,090.379 Nemcev; ti bodo imeli, da govorim o uku sploh, v letu 1869—1870 po večini učencev računeno 41, Slovenci pa

8 državnih gimnazij, drugače glede na učni jezik; tu velja razmerje: 6:1 = 49:0. Še bolj kričeča enačba bi nastala, ako bi v račun jemal tudi druge narode stanujoče v teh krajih.

Če so na pr. v letu 1865 Slovenci glede davkov (z 12,218,761 gl., Nemci z 108,808,359 gl.) blizo 49.638 gl. za uk v primeri z Nemci preveč prejeli, pa se je glede na število glav 190.751 gl. za nje premalo potrošilo, kar napravija diferencije od 141.113 gl. za nas. To je malo manj, nego ono, kar se res za nas izdaje. Glede na potroške države za povzdigo obrtnije in blagostanja po Nemškem, na sistematično izpite kraje po Slovenskem, ki se ne morejo opomoči pri tacih razmerah, glede dalje na državne naprave, po katerih teče od tod denar v nemške dežele, kar vse jim daje zmožnost plačevati več za državne namene: pač se ne morejo ponasati Nemci s svojimi davki. Krv, ki jo mi državi žrtvujemo, in posredni davek, katerega plačujemo zavolj enacih potreb živjenja vsi enako, mora se ipak v račun jemati! Nočem omeniti, da se šole po Nemškem le ohranjujejo, a pri nas se imajo še le zidati.

Naj bi dajal naš narod za vseučilišča, kamor pošilja svoje sinove, le 40.000 gl. na leto in bi mu prišli od tega dve tretjini na dobro: bil bi od časa, ko je Tomasius v vseučilišče hotel imeti uveden narodni jezik, okoli 2 milijona goldinarjev (le glede glavnice) na slabšem. In pri takih okoljščinah nam veli minister uka, naj si delamo narodne šole sami. Država jih bode delala!

Ugovor, da ne bi imelo dovolj poslušalcev slovensko vseučilišče, ta je prazen, ker bi bilo tu v primeri z Nemci l. 1866 — 373 obiskovalcev. Z ozirom na višo šolo v Inomostu, ki šteje samo kacic 200 študentov gotovo je to mnogo; dalmatinski Slovani in ostanki avstrijskih Italijanov, kateri naj bi smeli delati izpite v svojem jeziku, število bi gotovo pomnožilo za toliko, kolikor pojde Slovencev v Gradec in Beč.

Nočem ponoviti, kar sem omenil lansko leto o knjigah in profesorjih, samo toliko naj povem, da vlada noče vedeti o

teh in da preklje podstavlja njim, za katere ve.

Tudi gospodarska stran tega prašanja je vredna, da se omeni.

Mi nemamo dovolj mož za službe med nami, ki tirjajo znanja iz dokončanih študij na viših šolah; ptujci polnijo mesta, kjer bi sicer Slovenci sedeli; zakaj, Vam ni treba praviti. Tem ljudem ni skrbnosti mar, in marsikatero opravilo, ki bi se lahko koj opravilo, čaka 10 in več let konec. Koliko časa narod s tem potratu, koliko denarja mu uhaja iz žepa za koleke in poti in hrano! — Pri pobiranju davkov so ti možje zlo hitrejši, pri psovanju naroda marljivejši. Izgled je blizo — v ljubljanski bolnišnici.

Že državni zavodi sami, ki senčijo nemške dežele, žile so, kakor sem prej rekel, po katerih teče denar iz državnih blagajnic med ljudstvo: ta se pač ne vrne med nas plačujoče Slovence nazaj, in misel, da so Nemci tudi avstrijski državljani, in da je njihovo bogatstvo tudi avstrijsko bogatstvo, nas ne tolaži, ampak draži, ker pretijo Avstriji z odpadom, če se opusti njim blagonsna sistema enakopravnosti. Pri tej okolščini ne more noben domoljub odobriti, da nosi 240 slovenskih studentov — toliko blizo jih je sedaj — najmanj 48.000 gold. vsako leto na ptuje.

Opravičeno ni, če daje vlada povsod prednost bolj omikanim narodom; res je, da ne morejo manj omikana ljudstva prebiti konkurencije z bolj omikanimi: a ti pogoji pri nas niti niso, niti ne bi smela država, ako bi bili, take konkurencije pospeševati v prid Nemcem. Hvalevredno bi bilo, ko bi kdo s števiki razkazal škodo, ki je iz tega Slovincem nastala.

Če mislijo naši narodni nasprotniki s ponemčevanjem osrečiti naš narod in ga ohraniti omiki, naj se spomnijo opombe v neke nemške knjigi, da je po Koroškem in gornjem Štajarskem, — ponemčenih deželah mnogo kretinov in troteljnov. Gotovo, vi napravljate iz Slovencev Darwinove opice, iz katerih morajo potem postati Nemci, če jih prej ne polovi — Rus. —

Onim, ki se štejejo med bogatejše ljudi naših dežel, naj si bodo uže te ali

one političke vere, res ne pristuje lahko-mišljeno otresti se in malomarnost kazati: še manj pa tiče to onim, ki prodajajo državi svoj čas in trud: naj se pač spomnijo rerum humanorum in naj premislijo, da bodo morebiti njihovi otroci ali pa daljši potomci stali med ljudstvom, in ž njim delili osodo, ki gotovo ne bo sladka, če smo ubožci in bosci vseh sredstev dospeti do večega blagostanja. Toliko manj pa pristojna nam, ki smo iz ljudstva in se bomo v kratkem kot del ljudstva pri raznih opravilih srečavali, braniti se narodu koristnih, če tudi ne absolutno dobrih naredeb: med temi je vseučilišče gotovo koristno njegovemu napredku, potrebno njegovej mošnji in je opravljena tirjatev.

Slovensko vseučilišče je opravičena tirjatev: ko ga nam enkrat dovoli, smemo brez očitanja drugod vednosti iskati, a pravice znebiti se ne moremo, da samo sebe ne osramotimo. Zatoraj Vam, gospoda, priporočam to le resolucijo, da zanjo glasujete in jo gospodu vladnemu komisarju izročite.

Ta govor je bil govorjen pred malo da ne 18 leti; glede stvari same bi tudi danes v bistvu ne bilo kaj predrugačiti. Bolj odločno, ko tedaj, bi možje, ki so izrastli iz mladine, ki je bila 4. sept. 1869 zbrana v dvorani ljubljanske čitalnice in ki pri svojih skušnjah niso postali liskarijotje, ampak Savli za narodno stvar, izrekli svoje tirjatve, ako bi spet vkup prišli. A časa kolo se vrtil in marsikateremu veteranu iz narodnih bojev v mladih dneh je dal Bog, da se krepko spominja nekdanjih nad, veteranu, kateremu je nemila osoda brez njegove krivde, pa k sreči le začasno, z boleznijo ustavila bojo in govor.

Šolstvo in naučni minister.

Ako nas čuti ne varajo in posluh ne zapušča, ako dobro vidimo belo na črnem pisano v časnikih, knjigah itd. — Taaffe je še vedno ministerski predsednik v Beču. Načelo njegovo je bilo od začetka vladati avstrijske narode po navodilih pravice in

PODLISTEK.

„Angelček, otrokom učitelj in prijatelj.“

Izdal Anton Kržič, I. zvezek. V Ljubljani, 1887. — Samozaložba. Tiskala „Katoška tiskarna.“ (Očelil Janko Leban, učitelj v Avberju).

(Konec.)

Glavno napako Kržičevo iz jezikoznanskega stališča imenujem jaz to, da pričena stavke z enklitikami. Koliko se je uže pri nas pisalo, da se tako ne sme, in vender v Kržičevem „Angelčku“ mrgoli z enklitikami začeti stavkov! Tu le par na razgled: „Le dobro pazite, me boste kmali razumeli . . .“ (stran 3.), namestu boste me . . . „Me jako veselil, ker vidim . . .“ (stran 22.), namestu „Jako me veselil, ker vidim itd. in infinitum! Gosp. Kržiču je neznano pravilo, katero navaja Janežič v slovenskeje svoje slovnici (4. natisek) v §. 387., po katerem pravilo se trpeče, nedovršeno dejanje ali stanje sploh le z nedovršnimi glagoli dopoveduje, ker dovršniki bi imeli v tem obziru prihodnjikov pomen. Če torej piše g. Kržič na strani 3. za nemški „Unser Engel kommt“, Naš angelj pride, tedaj je to popolnoma napačno. Stati bi moralo: „Naš angelj prihaja“, kajti: „naš angelj pride“, pomenjalo bi nemški: „Unser Engel wird kommen“. — Oblika „odraščeni“ je nepravilna, kar čita lahko vsak na strani 59. Levstikove

slovnice: „die Slovenische Sprache nach ihren Redetheilen“. Sicer pa tudi ta beseda ne sme tu nadomeščati samostalnika, kakor ga v resnici. Isto tako ima pridevnik „duhovni“ (str. 4.) „z nesrečnimi“ (str. 25) po krivici samostalniško službo. Vsak določen pridevnik je sam na sebi — rekel bi preslab — da bi se substantivno rabil. Zategadelj se mora nasloniti na drug samostalnik, ali pa ga moramo s primernimi končnicami posubstantiviti. N. pr. Der Unglückliche seuffzt. Tega stavka ne smemo sloveniti: Nesrečni vzdihuje, nego pravilno je le: Nesrečni človek vzdihuje ali pa: Nesrečnik (tudi nesrečnež *) vzdihuje.

— Onikanje naj bi v slovensčini popolnoma prenehalo, tudi nasproti „našej duhovščini“; torej bi priporočali to tudi g. Kržiču, ki svoje „duhovne“ (recte: „duhovnike“) rad onika (glej str. 6.). — Oblika „angelj varuh“ meni nič kaj ne dopada; kajti končnica — u h ima zaničljiv pomen; morebiti bi bolj kazalo pisati „vareh — varha“, kajti genitiva „varuha“ ne sliši, vsaj na Primorskem nikjer. — Oblika „vsaki“ je nepravilna; pisati se mora „vsak“. (Glej Levstikovo slovnico na strani 35.) — Namesto njun, njuna, njuno, pišemo dandanes po Levstiku njijn, njijna, njijno (vide Levstikovo slovnico pag. 41.) — Na strani 12. mora v stavku . . . s katero sem že tolikrat razžalila moje ljube stariše . . . stati „svoje“, ne „moje“. — Deležnik „osupnen“ (str. 13.) je nepravilen; stati mora

*) Nesrečnik in nesrečnež pomenja: der Unglückselige. (Uredn.)

„osupel“ in to po §. 60 Levstikove slovnice. — Nepravilna je sklanja: o zvončeku, angeljčeka, kamenčekov — kakor se nahaja v Kržičevi knjizici.

Gledé tega bi priporočal g. pisatelju §. 72. Janežičeve, a §. 13. Levstikove slovnice! — . . . „Slišal je na lastna ušesa . . . Tako čitam na str. 17. Tu bi bilo pravilnejše pisati „svoja“, kakor vsakdo, lahko razvidi iz Levstikovega „Slovnici“ na str. 174. — G. Kržič piše na strani 18. „bo zrastle . . .“ „bom vzela“. Uže l. 1854. je g. Navratil in po njem Janežič priporočal, naj se rabi nesestavljeni prihodnjik pri dovršnih glagolih. Isto uči Janežič v svojej „Slov. slovnici“, §. 390.; Levstik na strani 115. svoje knjige „die Slov. Sprache“; Končnik v §. 77. svoje slovnice srb 2 . . . In vender še dandanes se naši pisatelji ne drže tega pravila! Čudno pa, da g. Kržič tu pa tam pravilno piše; n. pr. pojdem (na istej 18. strani), pridem (str. 33) . . . Človek bi skoro mislil, da se g. pisatelj ne zaveda popolnoma omenjenega pravila in le tja v en dan piše oblike kakor mu prihajajo pod pero! — Grd grmanizem je pisati . . . „nista v stanu“ (namesto ne moreta), kakor to čitamo na 19. strani.

Namesto: „kakó si si v prid obrnil“, kazalo bi zaradi lepoglasja pisati „kako si sebi v prid . . .“ Namesto „znabiti“ pisati je „morebiti“. — Piše se: kraljev prestol, (ne kraljevi), ker svojilni pridevniki nemajo določne pridevnikove oblike. — Pravilno je z ročicama, ne z rokicama, kakor čitamo na 33. strani. Če g.

pisatelj pravilno piše: nožice, pisati bi moral dosledno tudi ročice. — V slovenskem duhu ni prašanje: „koliko je na času?“ (str. 43.) deležnik trohljen je napačen. Tudi mi je opaziti, da po Janežiči po §. 317. sub f. devajo svoj dopolnek ali predmet v rodilnik tudi glagoli stoječi v namenilniku. Torej ni prav, kakor piše Kržič „Jaz moram iti, kapus sadit (pag. 33.); šel sem robidnicje brat . . .“ (pag. 37); ampak pisati se mora: „Jaz moram iti kapusa sadit . . . šel sem robidnicje brat . . .“

Mnogo bi imel še opomniti gledé jezika v „Angelčku“, vender bodi dovolj. Samo še par besed gledé trpnega deložnika glagolu „izprazniti“. Gosp. Kržič piše: „izpraznen“. Po tem takem bi sodil, da on glagol „prazniti“ prišteva glagolom II. vrste; in vender spada pošteno v 4. vrsto. Mnogo je pisateljev, ki ne vedó, bi li spregali ta ali oni glagol po 2. ali po 4. vrsti. Vender to stvar določiti ni težko. Slavni jezikoslovec Levstik uči, naj se pri takem določevanju opazuje le oni „N“, ki v nedoločniku stoji pred končnico „iti“. Spada li ta „n“ k glagolovemu deblu, onda se mora spregati dotični glagol po 4. vrsti. Če pa spada le k vrstni sponi (Classenstamm), potem treba glagol sprezati po II. vrsti. N. pr. glagoli polniti, prazniti, raniti . . . spadajo v IV. vrsto, ker se izpeljavajo iz debel: poln —, prazn —, ran —. Glagoli: miniti, povezniti, planiti, riniti spadajo v II. vrsto, ker se izpeljujejo iz mi —, vez — pla —, ri —

Tako tedaj uči naš Levstik. Jaz pa

enakopravnosti: — vsi narodi pod avstrijskim žezlom živeti, naj bodo enakopravni, vsem se morajo dovoliti pripadajoče jim pravice! — Ali tega načela se menda ne drži ali vsaj držati noče avstrijski naučni minister g. Gautsch.

Veda mu je navidezno postala zoprna; šolstvu se morajo po njegovih mislih ovire delati in ukazljivo mladino treba kolikor možno od učilnic odstraniti; vse to pa, da se odpravi oni zloglasni „duševni proletarijat“, ki novemu naučnemu ministru več preglavice dela nego njegovi lastni otroci.

Da se odžene ta čudna zver, začel je nakladati ogromne takse na učence, ki hočejo studirati na srednjih in višjih šolah; zaprl je na tak način vhod ubožnejši mladini v te šole, pustil pa odprtega sinovom premožnejših starišev. Na tak način so ubožnejši roditelji prisiljeni svoje otroke doma obdržati, ali jih privaditi kakemu rokodelstvu, v tem ko je dovoljeno gmotno boljše obdarovanim otrokom v srednjih šolah lenobo pasti.

Ali to ni še dovolj; novi minister je obrnil svojo metlo ter se na drug način poskušal skrečiti število mladine srednje šole pohajajoče. Izumil je ter nenadoma izdal odločen ukaz, po katerem se morajo nekatere srednje šole po državi opustiti in pomoč, ki jo je do sedaj dajala vlada nekajim lokalnim občinskim učilnicam, mora se tudi odvzeti. V tem je počenjal kot pravi pravcati finančni minister: — edini namen mu je bil: zmanjšati državne troške.

Kar je pa največ čudno pri tem, to je, da so v prejšnji vrsti izgubile dobrovoljnost ministrovo srednje šole, na katerih je učni jezik slovenski. Tudi nam Slovenem je naučni minister vzel jedno izmed trojice slovenskih (?) gimnazij, namreč gimnazijo v Kranju.

Zdelo se mu je morda, da so tri gimnazije za 1½ milijon Slovencev preveč, radičesar jim je jedno kar odnesel iz ničevnega razloga, da je začetkom prošlega leta v njej bilo vpisanih samo 85 učencev. Najbrže se jim je mislilo: — omne trinum est perfectum; ali ta rek velja brezizjemno samo za Nemce: popolnosti Slovanom ni treba! — Ako promatramo novi ministrov ukaz na vse strani, ne moremo ga nikakor opravičevati bodi si iz finančnega, mirovnega ali narodnega stališča.

S tem, da je naučni minister zatrl nekoliko šol ter odrekal daljno podporo vsem privatnim srednjim učilnicam, hotel je iti na roko finančnemu ministru ter mu zagotoviti nekoliko tisoč več dohodkov. Vidi se nam pa, da je uprav on začel strogo gospodariti in manjšati troške na polju, ki je za blaginjo narodov prekoristno in velevažno. Kaj hočemo pač tirjati dandenes od narodov, nego da so omikani, da se razvijajo ter v vedi in znanstvu napredujejo?

Veda se je sekularizovala ter se njen napredek povsod pospešil za to, da je narodom v korist. Storile so se velikanske žrtve, da se vednost kolikor mogoče razširi in popularizuje. Ustanovile so se šole, da si človeštvo v njih koristnih nauk in omike pridobiva; blagostanje kake dežele se dandenes še vedno meri po

imam gledé tega svojo, še ložo metodo, po kateri lahko vsak otrok spozna, če pada kak glagol v 2. ali 4. vrsto. Če namreč kak glagol končaje v 3. osebi jednine na e, v 3. osebi množine pa na o, onda spada v 2. vrsto. Okončuje se li v 3. osebi jednine na i, v 3. osebi množine pa na ijo, tedaj spada v 4. vrsto.

Vzemimo prejšnje primere: 3. oseba jednine: polni, prazni, rani; 3. oseba množine: polnijo, praznijo, ranijo, torej spadajo glagoli: polniti, prazniti, raniti v 4. vrsto.

3. oseba ednine: mine, povezne itd., 3. oseba množ.: minejo, poveznejo, torej spadajo glagoli miniti, povezniti itd. v II. vrsto.

Ker smo tedaj videli, da glagol „prazniti“ spada v IV. in ne v II. vrsto, ne more se glasiti, kakor Kržič piše, trpni deležnik: „izpraznen“, ampak „izpraznjen“, ker le pri glagolih II. vrste se izpušča v trpnem deležniku tisti „j“.

Toliko tedaj v naglici o Kržičevem „Angeljčku“. Navzlic nedostatkom, koje sem dokazal, priporočam Kržičevo delce najtopleje radi njegovega blazega namena in ker je knjižica prav dober kup, samo po 12 kr. iztis; s poštnino 5 kr. več. Prodaja jo pisatelj preč. g. Ant. Kržič, katehet v Ljubljani. Nadejamo se, da bodo prihodnji zvezki „Angeljčkovi“ mnogo boljši na vsako stran. In v tej nadeji ključem mladimilemu gospodu katehetu iskreni: „Na zdar!“

omiki naroda, ki v njej prebiva — neomikanost, divji stan je še dandenes smatran za sramoto narodu, v čast se pa šteje narodu, ako broji več veleumov v svojej sredi.

Uprav tej omiki, uprav vedi, ki se zgolj v šolah pridobiva, stavi naučni minister zavire samo, da ustreže finančnemu ministru! Gotovo ni pa umestno štediti uprav na tem polju. Štedilo naj bi se rajši pri vojski, ki stane ogromnih stroškov samo da varuje — mir!

V nikakej drugej evropskej državi se šolstvo ne zavira razven v Avstriji; drugod se število šol vedno množi, pri nas se pa celo obstoječe odpravljajo.

(Konec prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Cesarjev rojstveni dan se je 18. t. m. po vsem cesarstvu jako slovesno obhajal, povsod je ljudstvo, kakor vsako leto, napravljalo posebne slovesnosti in v ogromnem številu udeleževalo božje službe ter prosilo Boga, da še dolgo v sredi in slavi ohrani vernoudanim narodom miliga očeta.

Mej državnimi poslanci se je delalo na to, da se Slovani združijo v en klub, a Čehi dobejo temu privoliti, ker ne vidijo koristi, ki bi Čehom iz tega izvirale in bi s tem trpela njihova avtonomija.

Prihodnjega zasedanja českega deželnega zbora se Nemci ne bodo udeležili. Zaupniki Nemcev na Českem so te dni imeli shod v Pragi ter sestavili poziv, ki se izda o prihodnjih nadomestnih volitvah v deželni zbor. Iz tega poziva je razvidno, da Nemci na Českem niso zapustili tistega slališča, vsled katerega so stopili iz deželnega zbora. Pri nadomestnih volitvah se tedaj, razen trgovinskih zbornic v Pragi in Pelznu, izvolijo taki možje, ki ne pridejo v deželni zbor in tako se bo to ponavljalo, dokler Nemci ne pridejo k pameti ali se razmere ne promene.

V Warnsdorfu je bil te dni shod katoliške stranke, v katerem je bila na dnevnem redu ustanovitev katoliškega vseučilišča v Solnogradu.

Vnanje dežele.

Iz Bolgarije imamo ta le važna poročila: Iz Tirnove, 15. avgusta: Koburški princ je 13. t. m. zvečer ob devetih dospel v Tirnovo. Pred vhom v mesto je bil postavljen slavalok. Župan mu je podal kruha in soli ter ga pozdravil. Princ mu je odgovoril v bolgarskem jeziku. Ljudstvo je kneza pozdravljalo ter ga več minut na ramah neslo. Drugi dan dopoludne je šel princ v katedralo, kder je bil Te Deum; opoludne se je napotil v sobranje, kder je prisegel in po tem prečital proklamacijo. Prisega na ustavo se je vršila mej veliko ovacijo; v proklamaciji naznanja princ, da je prevzel vlado ter se zahvaljuje bolgarskemu narodu za skazano zaupanje in modro postopanje mej težavno dobo začasne vlade. Z junaškim prizadevanjem naroda za ohranitev neodvisnosti pridobili smo si sočutje vsega izobraženega sveta. Proklamacija se dalje zahvaljuje vladarjem in ministrom za prizadevanje ohranitve neodvisnosti Bolgarije v nevarnem času. Po prisegi je princ sobranje razpusil. Danes se princ napoti v Plovdiv. — Iz Sredca 15. avgusta: Vsa posadka je danes koburškemu princu v roke vrhovnega vladike Klementa prisegla zvestobo. — Iz Tirnove 16. avgusta. Pri večerajšnjem banketu, kateri so častniki priredili princu, izjavil je ta, da bo vse spoštoval in vzdrževal, kar je knez Aleksander deželi zapustil. Pri odhodu so častniki princa na ramah nesli v kočijo. Princ je sprejel dostojanstvo častnega polkovnika tirnovskega polka.

Iz Carigrada se 16. t. m. poroča v „Agence Havas“, da je turška vlada poslala velevlastim okožnico, v kateri se naglašja, da je koburški princ dal častno besedo, da ne odpotuje na Bolgarsko, dokler ga turška vlada ne potrdi in velevlasti njegove volitve ne pripoznajo, da je pa to častno besedo prelomil. Vsled tega turška vlada nema nobene oficijelne zveze z njim in želi zvedeti, kako so bodo vedle pri tem prašajni druge velevlasti. — Mi smo uže zadnjič izrekli svoje prepričanje, da predrznost koburškega princa ne bo imela dobrega vspeha, ker je z samovlastnim svojim odhodom razdražil velevlasti. To prepričanje se vedno bolj potrjuje, ker od nobene strani se ni mazinec zanj ganol, a od mnogih strani dohajajo hude obsodbe.

Tako n. pr. priobčuje časnik „Nord“ ostro rusko oficijozno noto zoper Koburžana in pravi, da se njegovo klateštvo k malu žalostno končja, ker Rusija njeza nikoli ne pripozna za bolgarskega kneza in tudi ne za začasnega vladarja. Ta časnik pristavlja, da so princa zapeljali njegovi sorodniki, čestihlepni Orleanisti. To poslednjo trditev potrjujejo tudi drugi časniki, ki poročajo še le zdaj, da se je vsa ta stvar kuhala uže od novega leta sem v orleanističnih krogih, ki so se celo nadejali, da pridobe ruskega carja za svoje namene in so tedaj bili svoje stvari gotovi. Angleška kraljica je o vseh teh spletkah zvedela za časa, ko so se vršile slavnosti petdesetletnega njenega vladanja ter bila zelo nevoljna, kar je umljivo, ako se pomisli, da je prejšnji bolgarski knez bližen sorodnik angleške kraljice, koburški princ pa tudi i da tedaj poslednji z svojim tekmovanjem ne dela česti angleškej kroni.

Ruska vlada v poslednjem času jako pomanjšuje stojno vojsko pri vseh orožnih krdelih ter posebno rada dovoljuje odpust častnikom in vojakom. To je najboljše znamenje, da se v Evropi ohrani mir.

Iz Rima se poroča, da je italijanska vlada najela 13 največjih parnikov društva Navigazione Italiana, da prve dni meseca septembra pošlje v Masavo 10.000 pešcev in primerno število družih orožnikov.

DOPISI.

Iz Svet. Ivana, 15. avgusta [Izv. dop.] Kakor znano, sklicali so Svetoivanski rodoljubi 10. minol. m. zbor, da bi se ustanovila posebna podružnica Ss. Cirila in Metoda za ves Svetoivanski okraj. Ko se je posvetovalo, da je to jako važna stvar v verskem in narodnem interesu, sklenoli so izvoliti si pooblaščenca, kateri bi naredil nadalnje korake za to ustanovo. Izvoljen je bil gosp. Ivan M. Vatovec, veleposestnik od Sv. Ivana. On je sklical za nedeljo 14. t. m. zbor da se izvoli odbor. Toraj minolo nedeljo ob 4. uri popoldne imeli so Svetoivanski rodoljubi zbor. Zastopal je vlado vladin komisar gosp. R. Vidic in sejo odprl g. Iv. M. Vatovec. Najprvo je predstavil navzočim vladnega komisarja in se zahvalil za obilno udeležitev, kajti bilo je navzočih 32 rodoljubov iz Sv. Ivana, Skorklje in Kolonje. Za prvomestnika je bil izvoljen gosp. Ivan M. Vatovec soglasno in za njega namesnika velecenjeni gsp. Stefan Nadlišek, mestni svetoivalec. Za tajnika čest. gosp. Mihael Šobar, kapelan, in za blagajnika gosp. Josip Gasperčič, trgovec pri Sv. Ivanu. Po tem se je goasp. prvomestnik zahvalil in zagotovil, da bode žrtvoval vse za to podružnico.

Potem se je vpisalo 5 ustanovnikov in 27 letnikov.

Sejo je sklenol gosp. prvomestnik s tem, da je zaklical trikratni živio Njeg. Vel. Francu Josipu I. cesarju našemu.

Živeli Svetoivanci! Le tako naprej! Okoličani, posnemajte Svetoivance! Oni so prvi spoznali važnost družbe Ss. Cirila in Metoda. Tudi vi delajte tako. Lahko vsak okraj ustanovi si svojo podružnico. Kajti samo s tem premagate nasprotnike naše sv. vere in slovenskega naroda.

Kdor želi se vpisati v Svetoivansko podružnico, naj se odglasi pri gosp. tajniku Mihaelu Šobarju, kaplanu pri Sv. Ivanu.

Iz Senožec 16. avgusta [Izv. dop.] Danes smo prepustili materi zemlji gospoda Anton Dejak-a, koji je v nedeljo zjutraj na svojem posestvu v Hrpeljah nenadoma svojo blago dušo brez vsacih posebnih težav izdahnol. Ranjki je bil ob 7 uri zjutraj še zdrav in vesel ob pol 8 pa, poslovlivši se od ljube svoje soproge uže mrtev.

Pogreb je bil, potem ko je bil blagi ranjki od „Pompe funebre“ Zimolo v Trstu iz Hrpelj s štirimi čenci s premnogim spremstvom v elegantnih kočijah sorodnikov in prijateljev, kojim je sledil voz z 30 prekrasnim in dragocenimi vency, v Senožec prepeljan, nad vse veličasten. Mej spremstvom bilo je odličnjakov iz Štajerske, Primorske, Istre, posebno pa iz Grada in Trsta, tudi veliko uradnikov in trgovcev. Povišana je bila pogreba veličastnost s tem, da so vrli pevci iz tržaškega Skednja (2 kvarteta) v cerkvi „Blagor mu“, potem mej hojo do rakve miserere in na rakvi „Tiba jamica“ tako precizno in ganljivo pevali, da je bilo spremstvo, blizo 2 tisoč ljudi broječe, do solz ganjeno.

Blagi ranjki je prvo podlago svoje sreče v četrtej božjej zapovedi dosegl, kajti on je ljubil svoje stariše nad vse na svetu.

Druga podlaga njegovej vsestranskej sreči je bila ta, da je imel na svoje strani blago, sedaj nevtolažljivo gospo soprogo, kakor je on sam bil, to je bil prav redek a vsestransko vzoren zakon. Ti dve blagi duši ste bili, kakor mej seboj, tako tudi proti vsem stanovom človeške družbe prijazni, dobitljivi. Zato pa tudi vse žaluje, joka, toži in tarna na zgubi svojega ljubelega dobrotnika in usmiljenega očeta.

Blagi ranjki je bil podpiratelj tudi narodnim težnjam, a vse to bolj tajno. Da je bil ves udan svoje domovini, svedoči to, ker je želel v svojem rojstvenem kraju v Senožecah z besedami: „Jaz želim mej svojimi rojaki počivati“, pokopan biti, kar se je tudi, bodi vsemogočnemu potoženo, dosti prezagodaj, v 55 letu njegove starosti zgodilo.

Preblagi ranjki je pošteno in srečno živel, trudil se kot veletrgovec v Trstu čez 30 let ter bil do zadnjega trenutka zvesti sin svoje domovine in svojega naroda. Bodi mu domača zemlja lahka!

Domače vesti.

Tiste č. gospode naročnike, kateri nam še naročnino dolgujejo, prav lepo prosimo, da bi izvolili svoj dolg za naš list prej ko mogoče poravnati, ker list nemore izhajati ako ne dobi podpore od naročnikov.

Rojstni dan Nj. Veličanstva cesarja se je slavil tudi pri nas jako sijajno. Na predvečer je bila velika bakljada in mirozov raznih društev, koja so se zastavami do pozne noči korakala po ulicah spremljena od brezbrojnega občinstva. Diven prizor je bil v našej luki, kjer so bili vsi Lloydovi parniki v zastavah in krasno razsvitljeni. — Dne 18. je bila ob 9 uri slavnostna sv. maša v stolnej cerkvi Sv. Justa, kojoj je čital presv. g. biskup, mons. dr. Glavina z mnogobrojno asistenco. Pričujoči so bili: Nj. c. kr. Visokost g. nadvojvoda Stefan, g. sovetnik Reya kot zastopnik deželnega namestnika, vojaški zapovednik fem. baron Kober, poveljnik mornarice baron Wiplinger, mestni župan dr. Bazzoni, načelniki vseh c. kr. uradnij, mnogo uradnikov in častnikov in na stotine odličnega občinstva. — Ob 1. uri pp. je bil baaket, h kateremu so bili povabljeni vsi dostojanstveniki.

Odlikovanje Nj. Veličanstva cesarja delil je ravnatelju gruntovnega urada v Trstu g. Josipu Battistella prigodom njegovoga umirovljenja naslov cesarskega sovetnika.

Z najvišjim pripoznanjem so bili zaradi zaslug v zdravstvenej službi mej lanko kolero počesčeni: tržaške pomorske vlade načelnik Alber, dvorni svetoivalec Tomasich, višji računski svetoivalec Krisch, lukni kapitan baron Handel, lukna namestna kapitana Klos in Pavcih.

Einšpielerjeva slavnost. Ker v Bistrici pri Svečah ni brzojavne postaje, prosimo, da se blagovolijo brzojavni pozdravi pošiljati župniku Wieserju v Celovec uže v soboto dne 20. t. m. — Ker se je dal č. g. zlatomašnik na mnogostranske želje tudi fotografovati, dobivale se bodo v dan slavnosti v Svečah njegove podobe v raznih oblikah in velikostih.

Osnovanje nove podružnice Sv. Cirila in Metoda pri Sv. Ivanu. V nedeljo dne 14. t. m. sklical je g. J. M. Vatovec osnovalni zbor za vstanovitev podružnice Sv. Cirila in Metoda za Sv. Ivanski okraj. Pristopilo je 5 ustanovnikov in 27 letnikov.

Ženska podružnica Sv. Cirila in Metoda osnuje se v Trnovskem pri Ilirskoj Bistrici za bistrski okraj. — Jutri ob 5 uri pp. bode ustanovni zbor. — Živile vrle Slovenke!

Pomiloščenje. Prigodom svojega rojstnega dne pomiloštil je cesar 116 kazencev v raznih kaznilnicah države in sicer v Sternu 8, Garstenu 3, Subenu 4, Kopru 2, Gradiški 7, Lavovu 13, Stanislavu 11, Gracuu 7, Ljubljani 9, Pragi 3, Karthausu 4, Plznu 1, Wisniczu 6 in Muravu 5. — Nadalje tudi iz ženskih v Novjvasi 4, Lavovu 8, Begnah 3, Ropy 10, Vlaškem Meserieu 7 in Svacu 1.

Pešpolk car Aleksander III. št. 61 odpotoval je večerj k velikim jesenskim vajam. Ne vé se še, kdaj pride v Trst nova posadka namreč pešpolk FZM. baron Schönfeld št. 82.

Ruska vojna križarska korveta „Strelok“, ki je bila v zadnjih letih uže večkrat zakotvena v tržaški luki, priplula je 17. t. m. na večer zopet iz Smirne pred Trst. Poveljnik jej je Dücker, na krovu ima 14 kanonov in 168 mož. V četrtek zjutraj ob osmih je pozdravila naš prapor z 21 strelji; z grada se je nemudoma odzdravilo.

Tetka „Triester Zeitung“ o Čehih. Premišljevali smo, bi-li odgovorili nesramnemu napadu, s katerim blati umazana „Triester Zeitung“ v št. 185 mile goste iz Česke in našega prvaka g. posl. Nabergoja — in ako vendar odgovorimo, ne storimo tega v obrambo, ampak le zato, da odkrijemo našim čitateljem nesramno židovsko kavkanje.

V prvej vrsti moramo prašati: Je li so zanimiveji odličnjaki iz Česke, koji obiščejo Trst radi tega, da skažejo čast sorodnim svojim bratom Slovincem — ali pa so morebiti važnejši poljski židovi, kateri se klatarijo nekaj časa po Trstu in fabricirajo javno menenje in kateri so v ozkeje zvezi z redaktorjem slavne „Triesterice“? — Kakšnega značaja so ti sinovi Izraela, dokazuje jasno omenjeni članek, koji je pisal poljski žid. — Vsi tržaški listi, celo italijanski, ostali so v meji spodobnosti govore o obisku Čehov — to mejo prekoračila sta samo dva: divni „Il Piccolo“, vulgo „il foglietto delle disgrazie“, katerega posnema sedaj tudi tetka Triesterica.

Lepa čast obema, da sta se podala roki na tem polju. Gotovo pa Čehi niso tožili radi sprejema niti proti Slovincem, niti proti Italijanom, ampak pritožbe so imele popolnoma drug vzrok, kar mora klepetulja „Triester Zeitung“ dobro vedeti. Zatoraj je tudi neumestno, ako se židovi spotikajo ob napitnici odličnega Čeha na „boljšo bodočnost tržaškim Slovincem“. Mar se nam tukaj posebno dobro godi? Kaj uživamo mi ustavne naše pravice, kakor drugi narodi? . . . Dokaz temu je bil baš koncert vojaške godbe na čitalniškem vrtu. Modra „Triesterica“ nas hoče sicer podučiti, da je vojaškim godbam „im Allgemeinen“ prepovedano igrati narodne skladbe: mi pa vemo, da je godbam prepovedano deležiti se demonstracij, mej koje pa sviranje narodnih pesem nikakor ne spada. Ako se sme pri slovesnostih naših Velikonemcev igrati „Die Wacht am Rhein“, zakaj ne bi se smela igrati patrijotična slovenska pesem „Kje dom je moj?“ Tudi nam je zagotovila kompetentna oseba, da je imela vojaška godba v tem posebnem slučaju posebno prepoved igrati slovenske skladbe! Da se nam roga poljski žid, da moremo Slovenci občevati s Čehi edino le s nemščino, to je povse smešno, kajti on ne pozna niti enega, niti drugega jezika. Bodi mu pa v tolažbo, da smo se s Čehi popolnoma dobro v našem jeziku razumeli. Prav tako nesramna je trditev, da je postopala oblast jako taktno, ker je prepovedala narodno veselico pri Sv. Ivanu, kajti to bi bilo očitno hujskancje. Mislimo, da pripozna še celo „Alabarda“, da je prebivalstvo pri Sv. Ivanu izključljivo slovensko in kdo bi se tedaj mogel hujskati? Morebiti koji slučajno navzoči žid, koji mrzi na Slovane še celo na svojih domačih tleh? Lep liberalizem je to, gospoda našemljeni Velikonemci!

Nesramnost prikupi pa do vrha, ko napada poljski žid osobno državnega našega poslanca g. Nabergoja, ter mu očita, da je napil vzajemnosti južnih in severnih avstrijskih Slovanov. To je strašanska pregreha v očeh naših židov, kajti ne morejo pozabiti, da je g. Nabergoj napil kot zasebnik in navdušen narodnjak avstrijskim Slovanom, dobrim državljanom. Nikoli pa si ni brusila „Triester Zeitung“ jezika, ako so napivali iredentariji naši svojim bratom v blaženej Italiji in naši Velikonemci svojim bratom „im weiten deutschen Reich!“ Pometajte, gospoda, pred svojim pragom, kajti smeti imate obilo!

Da gosp. Nabergoj ni napil mestu tržaškemu, s tem se popolnoma ujemamo, kajti bila bi nesmisel nazdraviti ljudstvu, koje ga javno zasmehuje v mestnej zbornici in mu žvižga, ako zahteva pravice Slovincem. — In da bi g. Nabergoja vse mesto na rokah nosilo, ali bi spodobno bilo, da bi pri takej priliki napil Trstu? Očitalo bi se mu, da je napil sam sebi. Kdaj se je še slišalo, da zastopniki katere občine nazdravljajo občini, ko jih pridejo gostje od drugod pozdravljati? To grdo navado ima le „Triester Ztg.“ ki vsaki dan dvakrat sama sebi nazdravlja, ker jej pozdravov or tdugod manjka. Veleovati pa g. Nabergoja, kaj ima govoriti, to je ne-

sramna predrznost. Pa kaj se briga „Tr. Ztg.“ za nesramnost! Da je pa veljala pri banketu prva napitnica Nj. Veličanstvu cesarju Franju Josipu I. to imenuje tržaška baba „nichts von Triest und nichts von Oesterreich“ (!) Impertinencia! Kdor čez plot gleda, naj bo bolj previden.

Tebi pa poljski žid, zakličemo, da spoštujejo našega poslanca g. Ivana Nabergoja celo njegovi nasprotniki, kajti on se je skazal vedno kot človek izbornega značaja in iskrenim rodoljubom. Nikdar se ni plazil s trebuhom po prahu lik neke živali ter se hlinol kakor ti, ampak zahteval je možato vedno pravice svojemu narodu. On ne spreminja svoje barve in svojega političnega prepričanja kakor „Triester Ztg.“, ki je v 24 urah premenila politično barvo, na vitez sicer pa ostala, kar je bila poprej. Morale in poštenja se ne bomo učili od nje.

Tržaške novosti:

Prostovoljna dražba. V pondeljek 22. t. m. prodajalo se bode od 9 do 12 d. p. in od 3 do 6 pp. v hiši št. 6 ulice del Toro v I. nadstropju razno pohištvo.

Ne z goda. Včeraj popoldne omedlela je 20-letna služabnica Antonija Dekleva blizo nove cerkve Sv. Antona ter se zgrudila na tlak. Poškodovana se je na levej nogi tako močno, da so jo morali odpeljati v bolnico.

Tvornica papirja v Podgori pri Gorici, lastništvo barona Ritterja, prodana je nekeje dunajske družbi za 1,400.000 gl.

Toča v Bolcu je pobila dne 7. t. m. še te male poljske pridelke, katerim je zadnja nevihta prizanesla. — Uboštvo je strašansko. — Ubogi kmetje!

Potrjeni zakoni. Presviti cesar potrdil je mestni statut in mestni volilni red ljubljanski, po katerem nemškutarji nikoli več ne bodo mogli priboriti si večine v mestnem zastopu in pa zakon o deželnej prikladi na žgane pijače, kakor je bil sklenol deželni zbor kranjski. Srečni Ljubljančani!

Jezik v zemljiških knjigah. Celjsko okrožno sodišče in okrajna sodišča tega okrožja so dobila ukaz, da se imajo vpisi v zemljiške knjige na zahtevanje strank vršiti v slovenskem jeziku.

Narodna enakopravnost. „Narodny Listy“ pripovedujejo ta le dogodek: V četrtek zvečer prišel je na kolodvor v Toplicah grof Leopold Lažanžky in je zahteval v češčini vozni list do Prage. Blagajnik mu je odgovoril, da češki ne razume. Grof mu mirno odgovori, da ima pravico zahtevati, da blagajnik železnice na Češkem z njim govori v istem deželnem jeziku, v katerem ga nagovori, tedaj on zahteva, da z njim govori češki. Blagajnik je pa vedno zahteval, naj z njim nemški govori. Mej blagajnikom in grofom, katerega na kolodvoru nikdo ni poznal, začel se je močen prepir, v kateri se je utakol blizo stoječi stražnik ter zahteval od grofa, da naj govori nemški. Grof se je obrnil k stražniku, rekoč, naj mu češki pove, kar mu ima povedati. Na nemško zahtevanje grof ni hotel povedati stražniku svojega imena, in zatrjeval mu je vedno, da uže vse pové, če ga vpraša v češčini. Stražnik je aretiral grofa in ga odpeljal na policijski komisariat. Tudi tukaj ni hotel nemški govoriti, zahtevajoč, da se z njim češki govori. Poklicali so stražnika, ki je znal češki. Temu se je grof takoj legitimiral. Sedaj so se začeli opravičevati in čuda, stražniki in nadzorniki govorili so kar naglo dobro češki. Grofa so tedaj izpustili, toda prenočiti je moral v nekem hotelu, ker je vlak nej tem odšel. Drugi dan pritožil se je grof pri okrajnem glavarstvu, ki je začelo preiskavati to stvar. Na kolodvoru so drugi dan grofu na češko zahtevanje takoj dali vozni listek v Prago in blagajnik je celó denar v češčini preštel. (Sl. N.)

Štrašna hudobija i nesreča v severnej Ameriki. Pri Blamingtonu v državi Illinois v severnej Ameriki so zadnji teden razbojniki zažgali most, predno je pridrdral železniški vlak. Vodja ni mogel vlaka o pravem času ustaviti in zato se je vlak zvrnil v globočino. Most je v nekeje puštinji, daleč od obljudenih krajev in zato je trajalo deset ur, predno je prišla pomoč. Mej tem pa so prišli drugi ljudje, kakor bi bili iz zemlje vstali ter so mrtve in ranjene popolnoma oropali. Mrtvih so našli uže 655, pa jih bode še več.

Za najlepšo i najpobožnišo. Nedavno je dospelo iz mesta Ohio v Novi Jork priporočeno pismo pod tem le naslovom: „To pismo naj se izroči najlepšij i najpobožnej deklici v Novem Jorku.“ Ker uradnik v službi ni vedel, kaj bi storil s pismom, obrnil se je na poštnega vodjo. Ta je pismo pridrdral in dal v novo-

jorske časnike ta le inserat: „Na pošti leži za najlepšo i najpobožnišo deklico v Novem Jorku pismo z važno vsebino; prosi se, da se dotična k malu oglasi.“ V treh dneh se je oglašilo devet tisoč žensk, katerih vsaka je hotela biti najlepša i najpobožniša, a pismo se nobenej ni izročilo, ker se najlepša i najpobožniša ni oglašila ter se gotovo tudi ne oglašila. Treba bi je bilo iskati, a kdo jo najde!

Ljudje črne in bele barve. Zamurci sploh niso prijatelji ljudem bele barve, nekateri rodovi pa jih zelo sovražijo, ker je mej njimi vera, da so potomci bratomorca Kajna, črnici pa Abla. Mej njimi je namreč ta le pravljica: Ko je Kajn ubil svojega brata Ablo, skril se je, da ga Bog ne vidi, a Bog ga je videl ter poklical: „Kajn, kde si?“ Ko je Kajn opazil, da se je zaman skrivati Bogu, prikazal se je, pa tako ostrušil božjega obličja, da je na mestu obelil; on je tedaj zarodil bele ljudi, katere je Bog ustvaril črne. — Temu naj dodamo še to le: Nek zamurski rod, ki je sprejel krščansko vero, pritožil se je, da je hudič slikan črn, angelji pa beli; pravda je bila huda in ozbiljna, ker so črnici zahtevali belega hudiča in črne angelje; prišla je vsa stvar do škofa in ta je v svojej previdnosti potolažil zamurce s tem, da so doslej le beli ljudje malali hudiča in angelje, kadar pa jih bodo malali črni ljudje, potem bodo malali hudiča belega, angelje pa črne.

Popravki. V zadnej številki izkazali smo po pomoti 150 gl. namesto 155 gl., koje so podarile vrle Čehinje našej podružnici Sv. Cirila in Metoda. — Se enkrat jim izrekamo srčno zahvalo.

Ime gosp. župana v Nabrežini ima se glasiti v vesti o sprejemu Čehov v Nabrežini, priobčenej v zadnej številki: g. Jan e z C h a r i j a .

Književnost.

Davorin Trstenjak slovenski pisatelj. O petdesetletnici njegovega književnega delovanja. Spisal Andrej Fekonja. V Ljubljani. Izdal in založil Anton Trstenjak. Natisnila Kleinmayr & Bamberg. 1887. 31 stran. Cena 30 kr. Z izredno natančnostjo, po kateri se odlikujejo vsi njegovi spisi, narisal nam je v tej knjižici g. A Fekonja Davorina Trstenjaka književno delovanje. To ni bilo malo delo, kajti slavni naš jubilar pisal je toliko in v razne liste, da je le s posebno marljivostjo možno, sestaviti seznam dotičnih listov in proizvodov Trstenjakovih. V drugem oddelku knjižice opisan je „Davorin Trstenjak Novičar.“ Našteti so po letnicah 1846—1881 vsi njegovi v „Novicah“ priobčeni starinoslovski, zgodovinski in bajeslovni scetavki, njegovi potopisi, humoreske in po-vesti.

Jos. Stritarja zbrani spisi. Ljubljana. Ig. pl. Kleinmayr i Fed. Bamberg 1887. Snopič 9. Cena vsakemu snopiču 25 kr.

IZKAZ

doneskov za Dolenčev spomenik.

Nadalje so poslali te-le gospodje:
 Andrej Žbona Trst gl. 5.—
 Anton Sorli, kavarnar Trst 5.—
 Po zadnjem izkazu „ 790.—
 Skupaj gl. 800.—

Za prijete darove srčno se zahvaljuje in priporoča za nadaljne doneske.

V Trstu 20. avgusta 1887.

A. Truden, blagajnik.

Listnica upravništva

G. I. R. Slap: Denar smo, kakor pišete, sprejeli. Za tekoče leto nemoremo nobenemu znižati cene.

Tržno poročilo.

Kava. Se drži jako dobro, dasiravno se je ne prodaja ravno veliko. —

Prodalo se je v tekočem tednu: 500 vreč Rio po 99—119 f., 1500 Santos po 97 do 117 f. — Skladišče 18. avgusta. (v kvintalih) Rio 11 000, ista oprava 2500, Santos 24 500, S Domingo 300, Ceylon Plant 4000, Malabar Plant. 300, ista Nativ 200, Po torce 1000, Mokka 600, Timor 400, Java 4,400, Guatemala 700, Manila 1200 in nekoliko druge. Vsega skupaj 66,800 kvintalov. Uvožene je bilo o: 12. do 18. 250 vreč iz Benetek, 25 0 iz Havre, 75 bal iz Adena in 2000 vreč iz raznih krajev. — Žetev na Javi bode slabjša kakor se je mislilo ker je velika suša.

Sladkor. Slaba kupčija, cene stalne. V zalogi 184 500 kvintalov.

Cene: zmlat po f. 17,25—19,25; v kockah f. 21—23; v štokih f. 18,25—23. — Prodalo se je 5000 met centov avstrijskega, zmlatega po f. 17,25—19,25.

Žito brez kupčije Na skladišču j.: Pšenice 500, turške koruze 2000, ovs 1370, rži 800 kvntalov.

Južo vočje. Limoni in pomeranče s jako dobro prodajajo Mandljevi ni več.

Olje Namiznega se ni prodalo prav nič. Nova žetev bode radi suše slaba. Bombažovo ima nekoliko premeta. Cene stalne. Prodalo se je: 600 kvint. Levant v sodih po f. 30; 50 Valona v sodih po f. 36 in ista g. z certifikatom f. 39 vsaki kvintal. Bombažovo Hull po f. 28—28,50; Bristol po f. 31,50 vsaki kvintal.

Riž miren; z italijanskim slaba kupčija. Prodano: 200 kvint. italijanskega, Novara in Japonskega, sredno fin in fin po f. 20—31,50; 400 kv. japonskega po f. 16,50—15,50; 200 kv. Birma po f. 11,50 do 15,50 vsaki kvintal.

Popper. Singapore f. 97—98. Penang f. 80, 50—81, Batavia f. 89—90. Piment f. 31,50—32.

Ingber f. 21—21,50; **Kakao** Surinam f. 110; Machala f. 105, friba f. 110, Caracas f. 140; Baida f. 106—107.

Nageljavi cv. čiči Zanzibar f. 134—134.— Prišlo je iz Penanga 500 vreč in iz Singapore 600 vrč popra.

Borsno poročilo.

Tendence slaba, pos b o delnica kredit ker bilanca ogrskega kreditnega zavoda ni po seboj ugodna. — Devize stalne, izjemši italijanske. Grško posojilo nepremakljivo in brez prometa.

Dunajska borsna

dne 19 avgusta.

Enotni drž. dolg v bankoveih	— — — — —	glđ. 81,55
„ „ „ „ „	„ „ „ „ „	82,80
Zlata renta	— — — — —	112,95
5% avstrijska renta	— — — — —	96,50
Delnice narodne banke	— — — — —	88,50
Kreditne delnice	— — — — —	2,5,90
London 10 lir sterlin	— — — — —	125,85
Francoski napoleondori	— — — — —	9,95
C. kr. cekini	— — — — —	5,91
Nemške marke	— — — — —	61,50

Javna zahvala.

Gospod Božidar Slabanja, jako izkušen srebrar v Gorici izdelal je prekrasno svetilnico iz posrebrene kovine za cerkev kolegija v našem mestu. Ta svetilnica je izdelana tako okusno in elegantno, da jo vsakdor občuduje. Zatoraj smatram za svojo dolžnost, da javno pohvalim izvrstnega umetnika in ga priporočam občinstvu, posebno pa raznim ob. crkvenim upravam, koje bode gotovo zadovoljne z delom, koje izvršuje domači naš umetnik.

Novigrad, 11. avgusta 1887.

Nikola Drusković
 zupnik-d-kan.

POSLANA.

Da domače živali dobro napredujejo, je prvi pogoj, da so zdrave in ohraniti jim zdravje je glavna naloga vsakega razumnega gospodarja. — Sredstev v to svrhu imamo kajti mnogoletna izkušnja nam priporoča **Kwizda živinozdravniške preparate**, koje pripravlja **Franjo Iv. Kwizda**, c. kr. avstr. in kr. rumunski dvorski dobavitelj in okrajni lekarničar v **Korneuburgu** pri Dunaju, to so preparati, koji slov kot **ohranjujoče sredstvo** daleč čez meje naše domovine. — **Izvrstnost restitujočega fluida za konje**, koji ima **poseben c. kr. privilegij** (dokazal se je kot izvrstno ohranjujoče sredstvo); dalje **Kwizda Korneuburški prašek za živino**, koji se rabi sploh kot hrana za živino, posebno pa pri kravah, da dajo mleka v obilnosti, z odličnim vspehom in vsi drugi **živinozdravniški preparati**, koje izdeluje Franjo Iv. Kwizda, opravičujejo sloveči glas te poznate tvrdke.

Kje se taki preparati dobivajo, razvidno je na 4. strani današnjega oglasa „Kwizda“ živinozdravniški preparati“.

Postavno zavarovani elegantn

BLOCK-KOLEDARJI

se oglaš se sprejemajo za reklamo trgovskih tvrdk itd. na izdelovanje.

Cena veliko manjša

kakor splošna.

Pobljže in uzorci na zahtevanje zastoj in franko. Annoncen-Expedition MORIZ STERN, Wien, Wollzeile 24.

Elegantna soba

s pohištvom, z posebnim vhodom v II. nadstropju nove zgradbe, v živahnej ulici, daje se v najem. — Pobljže pri upravništvu „Eдинosti“.

J. SIRK

Androna Gusion št. 2 v Trstu priporoča veliko zalogo sadja vsake vrste najboljših plemen na drobno in debelo. — Prevzame vsako pošiljatev na deželo, katera se izvrši točno in solidno. 100 60

ŽELODČEVA ESENCA
lekarja Piccolija
v Ljubljani.

ozdravila me je kakor po čudežu od najhujših želodčnih in telesnih bolečin, ko so me celih pet let neznanu mučile in proti katerim mi najmenitnejši zdravniki Vicenze, Milana, Come in Genova niso zamogli prav nič pomagati.

Luisa Batista, Sagorz. na Galissem.

Izdelovatelj pošilja jo v zabeleženih po 12 steklenic po 1 gl. 36 kr. po poštnem povzetju. Poštno trpi p. t. naročniki.

V steklenicah po 15 nč. se prodaja v lekarnah: Bisoletto, Foraboschi, pl. Leitenburg, Liprandi, Pozzetto, Praxmarer, Prendini, Ravasini, Rovis, Saraval, za magistratom, Serravallo, Udovicich in Zanetti in v večjem delu lekarn na Štajerskem, Koroškem, Primorskem, Tirolskem, v Istri in Dalmaciji. 37-50

Postavno zavarovan
Block-koledar za hotele
sè naznanili.

Vsled dogovorov sè posestniki hotelov na Dunaju, v Brnu, Pragi, Budapešti, Drazdenu, Breslavi, Stetinu, Hamburgu, Bolonju itd. in v kopaljih: Baden, Voslau, Karlovih varih, Francevej kopelji bodo obeseni ti koledarji v vseh sobah za tojce, začasno samo v gori navedenih mestih in to pri zvonu, kjer se gost mora zadržavati. Radi tega je oglašom na ovih Block-koledarjih vspeh gotov, ker so razobešeni v sobah. Prostor na oglašje je omejen, ker se more samo 10 tvevk sprejeti, ter so trdike konkurence popolnoma izključene. Cena oglašja za prostor 40/35 mm. je za svaki hotel za celo leto od f. 3.50-40- (15-21 nč. za vsako sobo na celo leto.) — P. n. nudbe se imajo posla i na

Annancen-Expedition Moriz Stern
Wien, I., Wollzeile Nr. 24
kje se izve поблиže in se dobè na zahtevanje uzorci

BRNSKO
sukno in volneni izdelki

Kdor se hoče oblačiti po šegi i cenó, naj piše po uzorce na Tuch-Fabriks-Lager

Friedrich Brunner & Brunn.

Op. Jako bogati uzorci za gg. krojače nefrankirani; kar se komu nedopade, se zamenja. 2-18

P. t. gospodarjem, čast duhovčini, g. učiteljem in vsem prijateljem kmetijstva vsajamo si naznati, da je na svetlo prišla nova kmetijska knjiga z naslovom:

KMETIJSKO BERILO
za nadaljevalne tečaje ljudskih šol in gospodarjem v ponk.

Po naročilu visokega c. kr. ministerstva kmetijstva spisal

E. KRAMER,
ravnatelj železne kmetijske šole v Gorici

Knjiga govori na kratko o vseh kmetijskih strokah s posebnim ozirjem na kmetijske razmere na Kranjskem, Primorskem in spodnje Štajerskem, obseza 16 tiskovnih pol na modernem papirju ter ima 83 podob. Ker je dovolilo vis. c. kr. ministerstvo za tisk knjige zdavno podporo, jej je cena samo 10 kr.

Dobiva se tudi v tiskarni Dolenc v Trstu in stane z poštarino vred 55; trdo vezana 75 kr

Čast nam je preporučiti p. n. občinstvu Trsta i okolice, Primorja i ostalih hrvatsko-slovenskih gradovah i mestah, sa solidnosti i jeftinoce poznatu, te obilnimi modernimi pisarni i strojevi providjenu,

JEDINU SLAVENSKU

TISKARU
U TRSTU
Via Torrente 12

Ista prima i obavija svaku naručbu bilo koje vrsti knjigotiskarskoga posla te preporuča se osobito za ove vrsti tiskarnice kao n. pr.:

za župne urede, okružnice, račune, list. artiju zavitke s napisom, preporučne karte, posjetnice, zaručne i vjenčane objave, pozive, rasporede, ulaznice, oglašje, pravila, izvješća, zaključne račune, ročištnike, punomoći, cienne, jestvenike, svakovrstne skrižaljke, izpovjedne cedulje, knjige itd.

Uvjerava se p. n. občinstvo, da će nam biti osobita briga, p. n. naručitelje u svakom pogledu zadovoljiti koli brzom i točnom podvorbom, toli jeftinom cijenom i ukusnom izradbom.

A. Bonné
krojač,

trg Sv. Katarine št. 1. 36-3g
izdeluje vsakovrstne fine, cene obleke po najmodernejšem kroju. (Preseli se 24. avgusta t. l. na Corso št. 4, II. nadstropje, nad uredništvo lista „Il Piccolo“.)

Proti hemoroidam!
Kdor hoče čuvati svoje zdravje, naj rabi prave

MENIŠKE KROGLJICE
(Pillole dei Frati.)

kri čisteče ni proti hemoroidam, koje izdeluje P. Fonda farmaceuta v Piranu

Prepotrebne za vsakoga, kateri trpi na hemoroidah, zaba-anju, breztečnosti, glavobolju, ter sploh veliko sedi, one čistijo kri in dober vspeh potujejo zasebna in zdravniška spričevala, koja so prilozena z podukom za porabo vsakej škatljici v slovanskem, nemškem in italijanskem jeziku.

Prodajajo se po 20 nč. katljica v vseh lekarnah Trst. Reke, kakor tudi Istre, Dalmacije, Goriškega in Trenta. 2g-52

KWIZDA-ja
živinozdravniški
preparati.

Odlučeni z kolajno v Londonu, Parizu, Dunaju, Monakovem in v Hamburgu, — z častno diplomom kmetijske razstave v Črnovicah 1886 — s diplomom I vrsti ori razstavi psov na Dunaju 1885-1886 — s posebnim priznanjem VI. oddelka (za reja konj) c. kr. kmetijske družbe na Dunaju 1885. — z posebnim priznanjem mednarodne Jokey-družbe v Baden-Badenu, avstrijske Jokey-družbe na Dunaju in ogerske Jokey-družbe v Budimpešti

Kwizda-ja c. kr. priv. fluid za restitucijo (Voda za prati konje). Okrepča pred in po težkem delu, dobro sredstvo pri izpahnjenu, trdih mišicah in kitah itd. itd. — Cena 1 steklenice av. vr f. 1.40

Kwizda-ja c. kr. kone. Korneub. hranilni prah za živino: konje, goved in ovce; je posebno dober, kakor tudi mnogoletna izkušnja, ako živina nima teka, ako krave spuščajo kri pri molzenju, in zbolša mleko itd.

Kwizda-ja voda za oči za domače živali, 1 steklenica 80 nč.

Kwizda-ja Blister za mazanje, 1 lončič f. 3.

Kwizda-ja prašek za desinfekcijo hlevov, 1/2 kg. 15 nč., 10 kg. for. 2.40.

Kwizda-ja mazilo za oteklino in gnoječe rane, 1 lonček for. 1.

Kwizda-ja olje proti grintam in okuženju za pse, 1 steklenica for. 1.50

Kwizda-ja žolčna tinktura za konje, 1 steklenica for. 1.50

Kwizda-ja kapselj proti črvu iz gelatine za pse, 1 škatljica for. 1

Kwizda-ja zdravilni prašek za perutnino, 1 omot 50 nč.

Kwizda-ja kit za kopita, umetni kopitni rogi, 1 drog 80 nč.

Kwizda-ja Vaseline za konjska kopita proti razpoknjenim kopitom, 1 šk. f. 1.25

Kwizda-ja prašek za kopita, 1 stek. 70 nč.

Kwizda-ja kroglice za pse, 1 šk. fr. 1

Kwizda-ja prašek za parklje, 1 stek. f. 1

Pravi se dobijo ti preparati:

V Trstu v lekarnah gg.: C. Zanetti, P. Prendini, G. B. Foraboschi, Ed. pl. Leitenburg, Josip pl. Leitenburg, A. Praxmarer, M. Ravasini, I. Serravallo. Na veliko in eksport pri gg. lekarničar ima: C. Zanetti in P. Prendini; nadalje v lekarnah v Postojni, Sežani, na Reki, v Pulju, Rovinju, Dubrovniku, Spiljetu in Zadru.

Da ne nastanejo pomote, prosimo p. n. občinstvo, da zahteva vedno le Kwizda-ja preparate in da pazi na gori otisnjeno znamenje. — Glavno skladišče: 3-1 (A)

Kreisapotheke zu Korneuburg des Franz Joh. Kwizda,
k. k. österreichischer und königl. rumänischer Hoflieferant für Veterinär-Präparate

Ozdravljenje plučnih bolezní
Tuberkuloze, (sušice, jatiko), naduhe, zaprte sapa, kroničnega bromhljalnega katara itd po plinovi

EXHALACIJI
(po rektalnej injekciji).

Najneverjetnejši, skoraj nedosegljivi ideal zdravnikov je z ovim postopanjem popolnoma dosežen! O osupljivih, nepogrešljivih vspehih govore najjasnejše sledeča pisma slavnih profesorjev, koja navedemo v kratkem, toda kolik r. mogoče z lastnimi besedami, in koja so bila tudi potrjena po zdravniških listih in inozemstva:

Prof. dr. Bergson. Po tridnevnej plinovej exhalaciji po rektalnej injekciji, izdatno pojemanje kašlja in izvrtka, potem popolno prenehanje, — mrazica, pot in hriavost je posve izgihla. — Truplo se redi vsaki teden za 1/2 — 1 K. Ravno tako brzo ozdravljenje tudi pri starej, celo pri miliarnej tuberkulozi. — Bolnik se ozdravi ter more tudi najtežji posel zopet opravljati. —

Prof. Dr. Carnil. Pri nahuhi se more pol ure po plinovej exhalaciji lagije sonsti. — Ako se exhalacija dalje rabi, se naduha ne povrne več. Zoper sušico in naduhi je plinova exhalacija izkušeno, izvrstno sredstvo.

Prof. Dr. Dujardja Beaumetz. »Čelo pri afoničnem grlu, počko dovan mu po tuberkulozi, so se v 2-3 tednih zacelile oteklino dasiravno je bila už: polovica pljuč razlojan h.«

Dr. M. Langhin vo lja. bolnice v Filadelfiji je vporabil plinovo exhalacijo pri 30. bolnikih, koji so bili už v najzadnjem stanju tuberkuloze in vsi so popolnoma ozdraveli. Vsaki dan pa se mnoge zdravniške naročila o srednim ozdravljenju, ter je razen navedenih spričeval še mnogo družih od slavnih profesorjev. Tudi v c. k. jav. el. bolnici na Dunaju se vporabljuje stroj za plinovo exhalacijo. — Imamo mnogo spričeval ozdravelih. C. kr. izd. priv. stroj za plinovo exhalacijo (Rectal-Injector) se dobiva z vsemi pripravami za pripravljeno pliva in z popisom za vporabo za zdravnike, ter ga more rabiti tudi vsak bolnik sam pri

Dr. KARLU ALTMANN, Wien VII., Mariahilferstasse N. 80/A
ter stane gl. 8.30 z omotom proti gotovem novcu ali provzetju. — Ozdravljenje ni niti težavno, niti ovira vskadanju posel.

Ljubljanski Zvon.
Gld. 4.60.
Gld. 2.30. -- Gld. 1.15.

Marijajceljske
želodečne kapljice.

izvrstno delujoče zdravilo pri vseh boleznih na želodecu. Neprecenljive dobrote je posebno vpliv njihovi pri notčnosti, slabosti želodeca, ako z grla smrdi, napenjanju, kislem pehanju, keliki, želodečnem kataru, gorečice (rzavci) pri preobilnej produkciji sline, rumenici bluvanju in gnjusu, glavobolu, (ako boli iz želodeca) krč v želodecu, zabasanju, preobilnosti jedi in pijač v želodecu, proti glistam, boleznim na vranici in jetrih in tudi proti zlati žili ali himoroidam. Cena steklenice je z nakazom vred samo 35 nov. Glavni zalog ima lekarničar „k angelju varhu“ 53-32

Dr. Brady Kreamler,
Morava.

V Trstu jih pa dobite pri lekarničarju I. Seravallu blizo starega sv. Antona

Dobiva se v vsih knjižarnah 13. nakladi, ravno izašla medic. svetovalca

Dr. MÜLLER-JA
najnovejšo delo o slabosti, oslabilih živcih, o nastopkih mladostnih pregreškov itd.

Pošilja se tajno za 60 nv. v post. markah

KAROL KREIKENBAUM
12 Braunschweig. 15-24

KLINIKA za spolne in želodčne bolezni, nastope okuženja loslabenja možke slabosti, polucij, žgečo vodo, močenje postelje, puščanje krvi, zabltje v. d., in za vse bolezni mehurja, droba in živeev. Tudi pismeno po najnovejšem znanstvenem postopanju z neškodljivimi sredstvi 26-49-104

C. Stroetzel,
specijalni zdravnik Lindan am Bodensee.

Ni nič boljšega!
za ohrano i pospeševanje rasti las, kakor po Nj. c. kr. ap. Vel. cesarju Fran-Josipu I. avstrijskemu itd. po c. kr. posebnemu privilegiju odličena

rodbinska pomada
za jakost lasi, 30-18

koja, rabeč jo redno, na golih krajih goste lasé prouzroči; sivi in rudeči lasje postanejo temni; krepí kožo, kjer rastejo lasje; odstrani grinto v malo dneih; je proti izpadanju las; podeli lasem naravno svitlost; jih kodri in ne osivijo do visoke starosti. Velika posoda z napoto porabe v več jeziki stane z pošto f. 1.50 a. vr. Glavna zaloga en gros z prodajo na malo je pri

A. J. FIALA,
vlastnik c. kr. privilegija. Wien, IX, Nussdorferstrasse 59, kamor se ima poslati pisma. Jako fina vonjava, elegantna oblika. Naročila iz pokrajín proti gotovem denarju ali poštnem povzetju. Prodajalcem izdaten popust. Prosimo, da se zahteva izrečno: Familien-Kraft-Pomade.

Denar dobé zasebniki in častniki tudi na deželi od 300 gl. naprej od 1-10 let; tudi proti povratu v malih obrokih. Naslov: F. Gurré, Credit-Geschäft, Graz. 8-25

Želodečne bolezni ozdravi brzo in posvema

JERUZALEMSKI BALZAM

edini in nesosegljivi želodečni prašek. Da se človek izvoli uravi lek proti želodčnim boleznim, ali ni tako lahko posebno dandanes, ko v trgovini prodajajo vsakovrstne enake like

Vedna raznih kapljic, izdečkov itd., ktere se občinstvu kakor pravi čudeži preporučajo, niso nič drugega, nego škodljiva zmes

Edini **Jeruzalemski balzám** si je zagotovil vsled svoje priroste sestave, odločno oživljajoče in želodecu živivo hitro krepčalne m. di pravice prednosti nad vsemi dopedaj v tej stroki poznanimi zdravili, kar dokazuje tudi se vsakim dnem-vom večé prašanje po njemu. Ta balzám bogat na debajočih snovih kinesko-robarbare, katera korenika je poznana zaradi njenege užodnega vpliva na prebavljajeje ni čiščenje, je zanesljivo sredstvo proti tež. vnan v želodecu odvisnim od slabega preb. vljanju; zato pa ga vsi strokovnjaki in zvečenici priporočujejo proti neječnosti, zabasanju, smrdljivi sapl. gnjusu, riganju, bacanju, proti hemoroidalnemu trpljenju, zlatenici in vsaki bolezni v črevesju

St. klenice z navodlom vred stane 30 novcev. 23-48

GLAVNO SKLADIŠČE u LEKARNI
G. B. PONTONI
v GORICI.

Skladišča v Trstu v lekar i Marksa Ravasini i G. B. Rovis, na Reki v lekarni al Redentore, G. Gmeiner, v Kormiran v lekarni A. Franzosi, v Tominu v lekarni E. Palisca. 46-48